

מבט יהודי

עלון תקופתי לעידוד חשיבה יהודית
גיליון מס' 43 ער"ה ניסן התשע"א / ת.ד. 4215 מודיעין עילית 08-9743208

בס"ד

גאליין:

שיחת חיזוק ממרן המשגיח רבי מתתיהו סלומון שליט"א הרחב פיך ואמלאו: מדוע מספרים בפסח את ההסטוריה מימי תרח:

מאמר מיוחד מהגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א חג פסח: ההתנתקות מהעבודה זרה האישית.

תכלית סיפור יציאת מצרים – שעבוד לה' ש.ג. במאמר לאור תורת מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל.

מבט הלכתי קיצור הלכות ספירת העומר, תתפלאו לגלות שיש דברים שלא ידעתם בהלכות אלו, ליקוט ממשנה ברורה, כף החיים, ועוד, ופסקי זמניו שליט"א.

שאלת השאלות: האם יש מנוחה בעולם תשובה מיוחדת לשאלה שמטרידה רבים, מיוחד לימי "בין הזמנים".

מבט קצר

קוראים יקרים, שלום וברכה,
בשנה שצברה כספנו אמר לקראת חג הפסח
פסח: "חג הפסח – חג החנוכה", חג הפסח
חוקק מאה וכינון לקבל עליו תשובות רבות
מתנאי חכמים מפורסמים שקיבלו חינוך
מהאמנה. שלום כן פרשנותם 663 חלק
מהאמנה לטובת הקוראים החפצים.

חג הפסח מוכר גם בכינויו העממי "חג החנוכה", הן
נצטוונו בו בציווי מיוחד להעביר לדורות הבאים את
האמונה בבורא ובהשגחתו וכו', על ידי סיפור יציאת
מצרים. ליל הסדר וההגדה של פסח מסודרים באופן
שיגרום לילדים לשאול ולהתעניין, כאשר המטרה
היא לנצל את הלילה לחינוך. אלא מאי? היצר שמכיר
גם הוא במעלות החג "חג החנוכה" מתאמץ באופן
מיוחד להפריע דווקא בזמן המסוגל כל כך לחינוך.
נצביע על אחד מדרכי היצר: יש כאלה שנהנים
להעביר את הלילה בשלל "וורטים" על ההגדה של
פסח, וזאת על חשבון ספור יציאת מצרים, הלא ודאי
שזוהי הנהגה לא נכונה, הלא אפילו כולנו חכמים וכו'
מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, וזה מה שעשו כל
החכמים הגדולים שהסכו יחד בבני ברק, בעקבות
הנהגה זו נהפך ליל הסדר ליל תחרות ה"וורטים" בין
בוגרי המשפחה ואילו הצעירים יותר נשארים בצד...
אם מעדיפים סיפורי יציאת מצרים על פני "וורטים"
אף ניתן לשתף יותר את הצעירים בתיאור המכות
וכדומה לפי רמתם, ובדאי שבסיפורי יציאת מצרים
מחנכים יותר, ואף מקיימים את מצות "והגדת לבנך".
זכור! הילדים שלך קודמים לכל האורחים החשובים
שיסבו על שולחןך, זה הלילה שלהם. וכך כתב תלמיד
הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל בספר מנוחה וקדושה (ח"ב עמ'
94): "ודע שאף אם תעסוק עמו כל הלילה בדברי
הידוים בפירוש ההגדה או בפסוקי התורה לא יצאת
ידי חובתך, אך ורק להסביר לו היטב מכל דבר עומק
הנס וגבורת ה', ויכולתו לשנות הטבע כרצונו ואהבתו
לעמו ושומר החסד לאוהביו לדורותם, וכל הרחבת
דברים בכיוצא בהם, וה'ה לדבר אודות צדיק ורע לו
רשע וטוב לו, ומה שאנו מבולבלים בגלות איך שהוא
היטיב לנו באחריתנו".

מפרכת פסח כשר nnei
מאון nneol

שיחת חיזוק ממרן המשגיח רבי מתתיהו סלומון שליט"א

יציאת מצרים היא יסוד אמונתנו ועל ידה באנו לתכלית השגתנו בחידוש העולם וידיעת
השגחת ה' כידוע. ובכל זמן הסתר וקושש בחיי הפרט או הכלל מתחזקים על ידי זכירת
יציאת מצרים, כי אמת ואמונה כל זאת כי הוא ה' אלוקינו וכו' הפורנו מיד מלכים וכו'
העם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו וכו', והכל מכח מה שראינו כי הוא העושה לנו
נסים ונקמה בפרעה וכו' ומכח אמונה זו אין מתיאשים משום מצב ויעבור עליו מה, אפילו
אם נראה כי בדרך הטבע אי אפשר להתקיים ולעמוד הלא מלומדים בנסים אחרים ובטוחים
בה' כי לה' הישועה.

אבל אם נתבונן קצת נראה כי יש שמח גדול של אמונה אשר מעלימים עין ממנה ולא
משתמשים בה בהתעוררות יציאת מצרים כל צרכה – ואולי לא משתמשים בה כלל. והוא
כאשר האדם מרגיש הסתר ברוחניות כמו חסרון כח ויכולת להשיג מדרגה בתורה, ונראה
לו שאי אפשר לו בדרך הטבע של כוחותיו הטבעיים וכשרונותיו ומנוחת נפשו לעלות
מעלות תורה ומצוות, אז מיד הוא מתיאש וקובע שבאמת כן הוא שאין זה ביכולתו ואין
מה לעשות. והנה מבואר בגמ' נדה [ע:]: מה יעשה אדם ויחכם ירבה בישיבה ויעט
בסחורה וכשמקשה שם הרבה עשו כן ולא הועיל להם, הוסיף הגמ' אלא יבקשו רחמים
ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. ומסיק שם הגמ' מאי קמ"ל
דהא בלא הא לא סגי ר"ל שצריך תרוייהו דוקא ירבה בישיבה ויבקש רחמים. אבל זה
ברור מדברי הגמ' שאחרי עיבקשו רחמים אין קשיא של הרבה עשו כן ולא הועיל להם, כי
ודאי נענו ונעשו חכמים ודייק מזה דבר נפלא לפי דברי הגמ' ה"ל כי כל אדם יכול להיות
בומח שאם יעמול כפי כחו בתורה וירצה להגיע למדרגה למעלה ממה שמרגיש כעת שהוא
ביכולתו להשיג, אם יצרך לעמול ולהתמדתו בקשת רחמים ממי שהחכמה שלו בטוח הוא
שיזכה לחכמה מפיו של הקב"ה.

שורש של אמונה זו יוצא לנו גם כן מיציאת מצרים והוא מעקרי תכלית התעוררות מצות
סיפור יציאת מצרים בכל שנה ושנה. ולמדנו דבר זה מהלכות ליל פסח, עיין רמב"ם פרק ו'
מהל' חמץ ומצה ה"ד ו'ל וצריך להתחיל בגנות ולסיים בשבח כיצד מתחיל ומספר
שבחחילה היו אבותינו בימי תרח ומלפניו כופרים ותועין אחר ההבל ורודפיין אחר עבודת
אלילים ומסיים בדת האמת שקרבנו המקום לו והבדילו מהאומות וקרבנו ליחודו וכן
מתחיל ומודיע שעבדים היינו לפרעה במצרים וכו' עכ"ל. הרי שכמו שצריכים להתעורר
מנפלאות חסדי הבורא העושה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים באדמת בני חם
ולעלות מזה להכרה ביכולת ה' להצילנו מכל צרה ולפרנסנו בכל יום ולא יתן למוט רגלנו,
כן צריך להתעורר מנפלאות חסדי הבורא שהגביה אותנו משפל מדרגתנו עד שיא דרגת
קבלת התורה אשר זה תכלית סיפור גנות ושבח הרוחני לחוקנו בבחפזו זה גם בעת הסתר
רוחני – ועל זה אין שמים לב כראוי...

בעת סיפור יציאת מצרים נשים לב גם לחלק זה, וכשמחלין בגנות מתחילה עובדי עבודה
זרה ומסיימים בשבח ועתה קרבנו המקום לעבודתו נספר על כמה מעלות טובות למקום
עלינו שהעלנו מעלה מעלה מסומאת מצרים עד מתן תורה למעלה מדרך הטבע ומשם
נתחוק להתגבר על כל קושי בעליה רוחנית וכלימוד התורה. ואף אם נרגיש חולשה ורפיון
כח ביכולת שלנו לא נתייאש כלל רק נמשיך לעמול, ונגביה השגותינו למעלה מיכולתנו
עתה, כי מאמינים באמונה שלמה באנכי ה' אלוקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך
ואמלאה – ההוא בדברי תורה כתיבו (עפ"י גמ' ברכות נ.).

(מובא בספר "מתנת חיים" מהמשגיח שליט"א, מועדים עמ' רנו)

מאמר מיוחד מהגה"צ רבי דוד

חנניה פינטו שליט"א

פסח: ההתנתקות מהעבודה זרה האישית

כתיב (שמות י"ב ג') בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. ועל כך מובא (טור או"ח ת"ל א'): שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול, והטעם לפי שנעשה בו נס גדול שפסח מצרים מקחו בעשור (שמות י"ב ג'), ופסח שיצאו ישראל ממצרים היה ביום חמישי כדאיתא בסדר עולם, ונמצא שעשרה בחודש היה שבת.

ולקחו להם כל אחד שה לפסחו וקשרו אותו בכרעי מיטתו, ושאלו המצריים למה זה לכם, והשיבו לשחטו לשם פסח במצות השם עלינו, והיו שינייהם קהות על ששוחטין את אלוהיהם ולא היו רשאים לומר להם דבר, ועל שם אותו הנס קורין אותו שבת הגדול.

חזונו מלאן ששבת זו היא הראשונה לכל מה שקשור באמונה בהקב"ה. מכיון שהם היו זקוקים לאומץ רב ולאמונה אמיתית בהקב"ה כדי לעשות את מה שעשו מבלי לחשוש מהמצרים. שכן בדרך הטבע לא ניתן כלל להעלות על הדעת שיוכלו כה לזלול בעבודה זרה שלהם לעיני האומות מבלי שישקלו אותם.

והאינא נוהגים אנו לדרוש בשבת הגדול (מ"ב ס"י תכט סק"ב), ומדברים מענינא דיומא ומקדושת שבת הגדול והקדוש. כדי שנתעורר ונמשוך עלינו מקדושת האמונה בהקב"ה ביום קדוש זה שהיה לאבותינו במצרים. יום שהם לראשונה חשו עצמם כבני חורין מן העבודה זרה המצרית, כפי שנצטוו על ידי הבורא יתברך (שמות י"ב כ"א) משכו וקחו לכם צאן. וכדרשת חז"ל (מכילתא בא י"ב) משכו ידיכם מעבודה זרה. כלומר, שימשכו ידיהם מהעבודה זרה המצרית, עד שאפילו למראית עין לא יראו להם שהם עדיין מכבדים אותה.

ואכן, התורה מעידה שכך הם נהגו, כדכתיב (שמות י"ב כ"ז) ויקוד העם וישתחוו. בהשתחויה זו גילו בני ישראל את דעתם שמשכו ידיהם מהעבודה זרה המצרית. ושהם מוכנים למסור את לבדוק בחורים ובסדקים מה יתברך אף אם הם המצרים ירעו להם. זהו שנאמר מיד לאחר מכן (שם, כ"ח) וילכו ויעשו בני ישראל, ופירש רש"י (שם) וכי כבר עשו, והלא מראש חודש נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם, מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו. שכן מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה (קידושין מ.).

והנה בהתבונני בגדול היום, עלה ברעיוני, שמלבד האמונה הגדולה שמתעוררת בקרבנו בשבת הגדול עת חושבים אנו על מה שאירע לאבותינו במצרים, צריך כל אחד ואחד לדאוג ולבדוק בחורים ובסדקים מה מצב האמונה האישית שלו. היינו, שיתקן דבר ראשון את העבודה זרה האישית והפרטית שהוא עובד לה, ושמעטיק את מחשבתו רוב הזמן. וזו תכליתה של שבת הגדול וקרבן פסח שהכינו כפי ציווי ה'. וכבר הזהו אנו רואים בזמנינו כיום, שישנם אנשים אשר כל שאיפתם היא כמה שיותר לישון, ולא חושבים שעל ידי כך הם מפסידים את תפילות בציבור. וישנם אנשים אשר כל ראשם נתון רק כיצד להרבות עושר, ובשביל זה הם יעברו על איסורי תורה רח"ל, ובלבד שעושרם יגדל.

כל הדברים האלו הם בבחינת עבודה זרה. מכיון שתכלית עבודת האדם ואהבתו היא בלתי לה' לבדו. כי באם מחשבתו היתה נתונה אך ורק לעבודת ה', כיצד הוא היה יכול להתעניין ולהאוב גם דבר אחר זולתו יתברך שמו. וכיון שרוב האנשים נקשרים במשך השנה לעבודה זרה כל שהיא, לפיכך באה שבת הגדול ומעוררת עלינו מאותה התעוררות של קדושה אשר היתה לבני ישראל כשמשכו ידיהם מהעבודה זרה, והשתחוו להקב"ה.

כך גם אנו בכוחנו למשוך את ידינו מהעבודה זרה לנו אנו סוגדים, ולהגמל מהרגלינו הרעים אשר יש בהם משום התרחקות מהקב"ה. משום כך נקראת ונדרשת בכל הדורות דרשה זו בשבת הגדול, כדי לעורר אותנו שנרגיש את ה', ונשאף לעובדו בלב ונפש.

ואכן, כפי שאבותינו משכו את ידיהם מעבודה זרה המצרית, ולקחו להם איש שה לבית אבות כדי לשחוט אותו, ובהו אנו נזכרים כיום. כמו כן עלינו כיום ליטול מהם דוגמא ומוסר השכל כהכנה לקראת חג הפסח, למשוך את ידינו מהעבודה זרה של הזמן. ואמנם, לא חסרים כיום סוגים שונים של כל מיני עבודה זרה.

(מובא בספר "פחד דוד" מאת הגה"צ שליט"א, הגש"פ עמ' רלג)

מבט הלכתי: קיצור הלכות

ספירת העומר [חלק א']

המדור מוגש לעורך ולהזכיר, בכל שאלה מעשית יש לברר את ההלכה מהמקורות או לפנות למורה הוראה

א. [בלי שני של פסח, אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העומר (שו"ע ס' תפט). כתב המשנה ברורה (סק"ב) שיספרו קודם "עלינו לשבח", דכל מה דאפשר להקדים מקדימים כדי שיתקיים יותר מה שכתוב "תמימות". ובקרב בני ספרד רבו המנהגים בזה. כל שיצאו הכוכבים מותר לספור אפילו לא התפלל עדיים מעריב, ואפילו הוא במוצאי שבת (מ"ב סק"ח).

ב. [אם שכח לספור בתחילת הלילה הולך וסופר כל הלילה (שו"ע שם), ומלכתחילה צריכים להתחיל לספור מתחילת הלילה שנכנס יום ט"ו בניסן, שאם ימתין בתוך הלילה לא יהיו שבתות תמימות (לבוש שם). ותיכף שיוזכר שלא ספר יברך ויספור, ולא יאמר כיון שאחרתי אחרתי ואמתין עוד מעט (כה"ח סק"ב).

ג. [דין זה של ספירה מיד בתחילת הלילה הוא לא רק בליל הספירה הראשונה, אלא בכל ימי הספירה (שו"ע הגר"ז ס"ג, חיי אדם ס"י קלא ס"ב ועוד). ובכל ימי הספירה יש להקדים להתפלל תפילת ערבית ככל האפשר, וישתדל שיהיה קוב לחצי שעה מתחילת הלילה (עי' כה"ח סק"ב). ומי שיש לו מנין קבוע למעריב בשהה מאוחרת, הסכימו הפוסקים שלא יקדים לספור ספירת העומר בתחילת הלילה ביחידות (שו"ת מנח"י, שו"ת אגרו"מ, שו"ת שה"ל, ועוד, הביאם בספר פסקי תשובות ס' תפט אות ב').

ד. [נשים פטורות ממצוה זו, וגם אם רוצות לספור לא יברכו, דבדואי יטעו ביום אחד (מ"ב סק"א), ולבני ספרד ברור שלא יברכו, רק אם אפשר יש לשמוע מאנשים ויתכוננו לצאת ואחר כך יספרו בעצמם (כה"ח סק"ט), ואף י"א שעל פי הסוד נשים לא תספורנה כלל (ברכי"י סק"ב, יבי"א ח"ב ס' ל' אות ד').

ה. [מתנכים את הקטנים במצות ספירת העומר בברכה, ודוקא בזמן המצוה בלילה, אבל אין לחנכם לספור ספירת העומר בברכה ביום (קובץ מבית לוי ניסן תשס"ו עמ' ג).

קטן שהגיע לחינוך ששכח לספור יום אחד, יש אומרים שסופר מכאן ואילך בלא ברכה (קובץ מבית לוי שם עמ' עד), אך יש אומרים שיכול להמשיך ולספור בברכה (ילקוט ספיה"ע ס"ט).

ו. [קטן שנעשה בר מצוה בתוך ימי ספירת העומר, אם ספר עד שהגדיל כל הימים מבלי לדלג יום אחד, יש אומרים שמשמך לספור בברכה (שע"ת סק"ב, מהר"ם שיק חאו"ח ס' רסט, כת"ס או"ח ס' צט, ועי' מנ"ח מצוה ש"ו שהסתפק בזה), ויש אומרים שימשיך לספור בלא ברכה (שע"ת בשם בר"כ" בשם פרי הארץ, אבני נזר או"ח ס' תקלט, ילקוט יוסף ספה"ע ס"י דסב"ל), אולם אם דלג יום אחד ימשיך לספור בלא ברכה (מובא בקובץ מבית לוי שם עמ' עד).

ז. [מצוה על כל אחד לספור לעצמו (שו"ע שם), ונחלקו האחרונים אם יכול לצאת על ידי שמינת הספירה מחברו, ולדעת כולם יכול לצאת בברכת החבר (ויספור בעצמו), אולם המנהג שכל אחד יברך לעצמו (מ"ב סק"ה), ואם שמע מחבירו, וכיון לצאת ידי חובה בברכה ובספירה, יחזור ויספור בלי ברכה (ביה"ל סוד"ה ומצוה).

ח. [צריך לספור מעומד, ולברך תחלה (שו"ע שם), וצריך לעמוד משעה שמתחיל הברכה, ובדיעבד אפילו אם ספר מושב יצא (מ"ב סק"ו).

ט. [צריך לספור הימים והשבועות (שו"ע שם), ואם ספר הימים לחודא הזכיר שבועות, נחלקו האחרונים אם יצא בדיעבד, ועל כן חזר וסופר בלך ברכה, ומכל מקום אם שכח לחזור ולספור את השבועות מונה שאר הימים בברכה (מ"ב סק"ו).

י. [אם אמר ביום השביעי היום שבעה אחר, ולא הזכיר ימים כלל לא יצא (מ"ב סק"ו). אבל לאחר שבעה, אם אמר היום ח' ימים ולא המשיך שבעה אחר ויום אחד יצא, כיון שהזכיר שבועות אתמול ביום השביעי. כמו כן אם אמר ביום ח' אלא היום שבעה אחר ויום אחד בלחוד יצא, שהרי כבר הזכיר הימים שעברו כל אחד ביומו (מ"ב סק"ט).

יא. [יאמר היום יום אחד בעומר [או לעומר] (שו"ע שם), ואם לא אמר אלא היום כך וכך, ולא סיים "בעומר" יצא (מ"ב סק"ה).

יב. [יש להקפיד בנוסח הספירה בכמה דברים [כמובא בסידורים], ודברים אלו אינן לעיכובא אלא לצחות הלשון (מ"ב סק"ט).

יג. [אם אמר בלשון אחר, כגון ביום ל"ט אמר היום ארבעים חסר אחת, יצא (מ"ב סק"א). ומותר לסור בכל לשון, ודוקא בלשון שמבין. ואם אינו מבין לשון הקודש וספר בלשון הקודש לא יצא, ויש אומרים שבלשון הקודש יצא אף שלא הבין, ולכן אם ספר בלשון הקודש ולא הבין, יחזור ויספור בלשון שמבין בלא ברכה (כה"ח סק"ב).

יד. [אם מנה בראשי תיבות, כגון שאמר היום ב' ימים וכדומה, נחלקו האחרונים אם יצא, ולכן יחזור ויספור בלא ברכה. ואם בירך בלב בודאי לא יצא, דהרהור לאו כדבור דמי (ביה"ל ד"ה מונה והולך).

טו. [אם מנה ולא בירך יצא, ואינו חוזר ומברך (כה"ח סק"ו).

טז. [אם כתב במכתב את מספר הימים, ולא ספר בפה, יחזור ומנה בברכה (שע"ת אות א', כה"ח סק"ה), ויש חולקין, והמברך יש לו על מי לסמוך (שע"ת שם מבאי המחלוקת, ועי' בספר פסקי תשובות ס' תפט אות יא שצ"ח להרבה פוסקים שהכריעו שחוזר וסופר בברכה, וכ"כ הילקוט יוסף הל' ספה"ע ס"ה שהמברך יש לו על מי לסמוך). יש אומרים שחוזר וסופר בברכה, אפילו נתכון לצאת בספירה (שע"ת שם).

תכלית ספור יציאת מצרים – שעבוד לה'

נקודה למחשבה מאת ש.ג.

מהי תכלית סיפור יציאת מצרים? עד לא מזמן חשבתי שהתכלית היא "אמונה", אולם לאחרונה ראיתי את דברי מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל, אשר דבריו מבהילים ממש, ואלו הם דבריו (דחו"מ ח"א מאמר מג): "מצות עשה של יציאת מצרים אינו שיתאמת ויתברר אצל האדם האמונה בהנסיים האותות והמופתים שזכו להם ביציאת מצרים, אלא שתכלית כל זה הוא 'עבדות', והחשוב שהתכלית היא האמונה וזה אצלו המטרה והעיקר ותו לא מידי אין לו חלק באלק' ישראל". היוצא מדבריו שלא די להסתפק באמונה שמתעוררת מחמת זכירת יציאת מצרים, אלא יש צורך להתעורר מתוך האמונה להכרת הטוב, כאשר התכלית היא שעבוד לקב"ה.

כי זה רצונו יתברך שנגיש משועבדים אליו, שעבוד שנובע מתוך "הכרת הטוב", כי "הכרת הטוב" משעבדת את מקבל הטובה לנותן הטובה. את המושג הזה שהכרת הטוב משעבדת מזכיר רבות רבנו בחיי ז"ל בספרו "חובות הלבבות", אולם מצאתי מי שהביא לכך רמז מההגדה של פסח. אנו אומרים: "עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו ה' אלוהינו משם... ואלו לא הוציא הקב"ה... הרי אנו... משועבדים היינו לפרעה במצרים", ומנין שאכן היינו עדיין עבדים לפרעה במצרים? הרי אולי פרעה היה נאות להוציאנו וכדומה? כך שואל הגר"ש הרכבי זצ"ל בספרו "מאמרי שלמה" (מובא בילקוט לקח טוב), הוא שואל והוא מיישב: אלו לא היה ה' מוציא אותנו בעצמו בעל כרחו של פרעה, אלא היה נותן דעת לפרעה להוציאנו ולשחררו בלא המכות והניסיונות, אזי היינו נשארים אסירי תודה לפרעה עבור הטובה שבעצם השחרור, ואז היה השחרור סיבה להמשך שיעבוד – שהיינו נשארים משועבדים לפרעה מצד הכרת הטוב. ומשום כן הוציא הקב"ה אותנו ממצרים, הוא היה המוציא בעל כרחו של פרעה, ואין לנו הכרת הטוב לפרעה עבור השחרור, עכ"ל.

עוד אומר המשגיח רבי ירוחם זצ"ל [אינני מדויק בדבריו, ומומלץ לראות את דבריו שם]: כל מצוות התורה סובבים סביב "אדנות ועבדות", שזהו יסוד כל המצוות, ותכלית יציאת מצרים היה בשביל זה. לכן גם נאמר "אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ולא נאמר "אשר בראתי את העולם", כי באמת מה שה' יתברך הוא אלוהינו בא מתוך נפלאות יציאת מצרים, ההכרת הטוב, והשעבוד שבה בעקבותיו. "עבדות" זה דרגה שלא זוכים לה ברגע אחד, משה רבנו ע"ה זכה לתואר הנכבד "עבד נאמן", "עבד נאמן קראת לו" אנו אומרים בשבת, וככל שיותר מתחזקים בהכרת הטוב לבורא יתברך, כך מתגדלים ב"עבדות", מדרגה אחר מדרגה, ובזה מובן מה שמצאנו בתורה הרבה פעמים שקבלו ישראל עול מלכותו יתברך במצרים, בים סוף וכו', שאין זה כפילות העניין בעלמא, אלא שמפעם לפעם זכו לדרגה יותר עילאית בעבדות.

שאלת השאלות: האם יש מנוחה בעולם?

מאמר מיוחד משולב עם סיפור מדהים

נחם בגשמיות. לימי "בין הזמנים ניסן" או "חופשת פסח" וכדומה, האמת היא שמגוון לקרא לימים הללו "מנוחה", אבל היות ונהגו להמשיך את ה"יומא דפגרא" ["חופש" בלע"ז] גם לאחר הפסח, משום כן זכה כל החודש הזה להיכנות כזמן של מנוחה. אם כן זה הזמן לברר האם באמת יש בכלל דבר כזה ששמו "מנוחה", [וכבר אמרו חז"ל בקש יעקב לישב בשלווה מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף]. האדם הלא נתקלל "בועת אפך תאכל לחם" משמע שמה שלא יעשה האדם בסוף הוא יודקק להזיע... וכמדומני שזויה הוא היפך המנוחה... על כרחך עלינו להסיק שלהזיע ודאי שנוצרך, אך אולי בידנו הבחירה במה נזיע? האם נזיע בשביל כבוד מדומה, ונזיע שמור לבעליו לרעתו, מרבה נכסים מרבה דאגה, וכדומה, או שנזיע בבניית דברים שישארו אתנו לעולמי עד. הלא חז"ל אומרים שנוטל על עצמו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, זאת אומרת שאם בוחרים להזיע ברוחניות חוסכים זיעה בגשמיות, ומה עדיף? האם זה כל כך נחמד לביזו אנרגיה על הנאות של רגע? ברור שעדיף לנוח בעיני עולם הזה ולהזיע בעיני עולם הבא, וזאת משום ב' סיבות: א' הנאות של העולם הזה הם לרגע, ואילו של העוה"ב הם לנצח. ב' הנאות של רוחניות יש בהם סיפוק אמיתי, אני מרוצה מההשקעה הרוחנית שלי, היא חשובה לי גם בלי קשר לתוצאות [העיקר העמל, לפום צערא אגרא], וגם בלי קשר לתגובות הסביבה, הן אני עוסק ב"אמת". כולנו נולדנו עם כמיהה למנוחה, כל הזמן מחפשים את המנוחה, ובאמת לעולם לא מגיעים למנוחה הנכספת, כי מנוחה אמיתית יש רק ברוחניות: "אין מנוחה אלא תורה", מנוחת השבת והמועדים, זו מנוחה אמיתית. הרמח"ל זצ"ל ב"מסילת ישרים" פותח את ספרו בידיעה ש"האדם לא נברא אלא להתענג על ה'", "אומרים בזה: 'האדם לא נברא אלא להתענג' – הכמיהה של האדם לתענוגות אינו דמיון בעלמא, להיפך, האדם נברא באמת בכדי להתענג, 'להנות מהחיים'. אלא מאי? ממשיך הרמח"ל זצ"ל ומגלה לנו שלא יזוה תענוג האדם נברא? "להתענג על ה'". זאת אומרת שאדם יכול לזכו שמונים שנה ולנסות את כל התענוגות, ולעולם הוא לא ימצא סיפוק בתענוגות, כל דבר לאחר שיטעם ממנו ימאס עליו, אחרי שמונים שנה הוא אולי יגיע למסקנה שהכל היה דמיונות ושאין דבר כזה תענוג אמיתי, אך אם כן בשביל מה נברא עם כמיהה להתענג? התשובה היא רק אחת: בן אדם יקר, נבראת באמת להתענג, לא רק הכמיהה לתענוגות שיש לך היא אמיתית ולא דמיונית, אלא שכל כולך לא נבראת אלא בשביל זה, רק מה? לאיזה תענוג? להתענג על ה'. זה בדיוק הענין של המנוחה, נבראנו עם כמיהה למנוחה, להרגיש סיפוק ורוגע, אבל המנוחה הזאת ממתינה לנו רק ברוחניות, כי ברוחניות ככל שמזיעים יותר כך נחים יותר, ממלאים בסיפוק ובהתעלות, אך לא רק זאת: אם מזיעים ברוחניות

נחם בגשמיות. כך ה' ברא את העולם: הנוטל על עצמו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, האנרגיה אצלו מנוצלת לרוחניות. חייבים לדעת את הדבר הזה, אין בן אדם שנה לגמרי בעולם, או שמזיעים ברוחניות או שבגשמיות, הבחירה בידיים שלנו. עסקן אחד [כמדומני עסקן רפואי] בא לסטיילר זצ"ל ותינה בפניו על שיעוסקו עם הרבים גזול הרבה מזמנו, וחושב אולי יפסיק עם פעילויותיו, אמר לו הרב זצ"ל: דע לך שכל אדם נגזר עליו כמה הוא יהיה טרוד, כמה הוא יזיע, אתה מזיע בשביל אחרים, אך אם תפסיק להזיע עבור אחרים לא תרויח מנוחה, את כמות הזיעה שנגזר עליך תאלץ להוציא, או מה עדיף? שתזיע להיליה בשביל בני ביתך? שבהם היו זקוקים לעזרה רפואית וכדומה? נזכרתי בדברים הללו לאור סיפור מדהים שראיתי מביאים מתוך הבטאון "מרווה לצמא", וכך מספר שם:

"מאז שמצבו של חמי הידרדר בבית החולים לא עזבו אותו ילדיו אפילו רגע אחד. גם הנכדים הנשואים השתתפו בתרונתו אך רוב הזמן היו לצידו הבנים. כיון שהיה לנו רכב היו קוראים לבעלי שיבוא ויסיע את אביו לביה"ח כך שכובד המשקל נפל עליו. 'תהיה בעיה עם פורים' אמר לי בעלי כשכבוע לפני פורים בעדינות. 'בפורים כל המשפחה שלנו בבית, יש לך עוד ארבע אחים גם הם יכולים לתרום משהו' אמרתי בחזות. השעות שהמי לא הרגיש טוב היו כמוכן לא צפויות, לא היו לי תלונות למרות שזה היה לא קל היות ובעלי עזר לי רבות בטיפול בילדים ובארגון בשעות הבוקר ובערב ההשכבה. בוקר אחד התקשרה חמותי ב-7:45: כיון שאבא לא הרגיש טוב. בעלי יצא מיד מהבית וכל העול נפל עליו לאחר לילה ללא שינה ועוד הייתי צריכה להתייצב בעבודה ב-8:15 בדיוק. איכשהו עברתי את הבוקר, לפעמים הרגשתי שעם כל ההבנה, הכבוד וההערכה משהו מתחיל להיסדק בכוחות שלי. פורים מתקרב בצעדי ענק, חמי בבית חולים ואחד הילדים יצטרך לשהות לידו, ידעתי מיד מי יתנדב להיות לידו בפורים. בעלי, הוא זה שלוקח אחריות, הוא טוב הלב ומוכן תמיד להתנדב, כאילו אין לו בית ואין לו משימות אחרות בחיים. 'לכל דבר יש גבול, עכשיו אני לא אסכים, אני מוכנה להשאר עם שישה ילדים לבד בפורים... אני לא אשב בסעודת פורים לבד' הרהרתי, וכשבעלי העלה את הנושא לדיון בדינות, ודיבר על בית חולים ופורים התפרצתי, 'גמרנו, בפורים אתה בבית, אם לא נעים לך שוחח עם האחים שלך על כך, אני אדבר איתם, הם צריכים להבין שאבא הוא לא רק אבא שלך, שגם הם ישאו בנטל ובאחריות, הם לא רואים שהכל נופל עליך...? יומיים לפני פורים הודיע לי בעלי שאחיו הצעיר ישהה בביה"ח בפורים עם אבא. 'סוף סוף האחים שלך קלטו שאבא הוא גם שלהם' אמרתי, זו לא היתה בעיה של האחים שלי, אני רציתי להיות ליד

לבייתו של אחי, היה שמח אך בלב היה לי עצוב מאד ומחשבות מיסרות התרוצצו בתוכי: למה היית כל כך עקשנית? למה לא קיבלת את העיצה הידידותית מהקב"ה? הוא רצה לעזור לך שבעלך יהיה בבית חולים על תקן של עוזר ולא עם ילד שנכווה. היה זה לקח מאלף עבורי, הכוונה של שמוליק עברה אך חמי שהה ארוכות בבית החולים. ניקיתי לפסח כמעט לבד אבל בפי לא היתה תלונה, כל זמן שאפשר לכבד הורים לא אני אהיה זו שאפריע. בערב פסח שוחרר חמי, ליל הסדר הם שהו בביתנו "לעולם לא נשכח מה עשיתם בשבילנו, אני בטוחה שה' רואה הכל, תראי כמה נחת תהיה לך מהילדים" הודתה לי חמותי בדמעות. למחרת בבוקר לא התעורר חמי, במוצאי החג הראשון של פסח יצאה הלוייה שקטה מביתו, 13 חודשים חלפו, לפני פורים סיפר לי בעלי שחברו עובד בארגון חסד וחסרים להם מתנדבים לחלק חבילות לחולים בפורים "זה בסדר מבהינתי, אני מעדיפה שחגיגת פסח תהיה לך עוזר לאחרי, כי אם תצטרך להגיע למקום הזה, אז תגיע בסוף" השבתי.

איפתא דפדיחותא: על ארבעה

בנים שמקבלים טלפון באמצע התפילה דברה תורה: חכם מה הוא עושה? לפני שהוא נכנס לתפילה הוא מכבה את הטלפון. רשע מה הוא עושה? שם את הטלפון על רוטט וכשהוא שומע צלצול הוא רץ בחוץ ומדבר. תם מה הוא עושה? שוכח כל הזמן ומשאיר את הצלצול הרגיל וכשהוא שומע את הטלפון מצלצל באמצע התפילה או הוא נזכר לנסות לכבות את הטלפון אך לא מצליח. ושאנו יודע לשאול מה הוא עושה? גם שוכח תמיד לכבות את הטלפון וכשהוא שומע באמצע התפילה צלצול הוא מקריב את הטלפון לפה ונהיה פתאום צדיק וצועק בקול: "אמן יהא שמיה רבא וכו' " בכדי שיבינו שהוא באמצע התפילה ולא יכול לענות. (מובא בגיליון קול הקודש).

אבא, את יודעת שאבא רוצה אותי, כיבוד הורים זה דבר שלא כל אחד זוכה לקיים... בלי פורים אמר בעלי שהוא חייב לקפוץ לבית החולים, הסכמתי אם למחרת הוא יהיה בבית, למחרת בבוקר הלך בעלי עם הבן הגדול לבית הכנסת לתפילת שחרית ולשמוע את קריאת המגילה, שני שכנים שמתפללים בבית הכנסת עם בעלי כבר חזרו, הסתכלתי בשעון מוטרדת, הוא היה אמור לחזור לפני שעה כמעט, למה הוא עדיין לא חזר? ניסיתי להתקשר לנייד שלו והוא לא היה זמין. כשחשבתי לנסות ולברר אצל השכנים אם הם יודעים משהו, צלצל הטלפון, היה זה בעלי. "אני מקווה שלא דאגת לי יותר מדי, אני בבית החולים", "מה?" השבתי שאינני שומעת טוב. הוא פשוט יצא מבית הכנסת ונסע לבית החולים בניגוד לכל ההסכמים בינו, לא האמנתי, זה לא מתאים לו. "אני בבית החולים עם שמוליק" אמר. התבלבלתי לגמרי "לקחת את שמוליק לבקר את סבא? אני לא מבינה מה קורה פה" אמרתי. "גם אני לא כל כך, לכן לא התקשרתי קודם, לא רציתי שתיבהלי, עכשיו אחרי שהעניינים הסתדרו אני מתקשר להרגיע אבל..." אחר מספר דקות של הסברים מקוטעים הבנתי מה קרה: זה היה מיד אחרי קריאת המגילה, בעלי התכוון לצאת מבית הכנסת שמוליק חיכה לו בחוץ בחברת כמה ילדים, אחד הילדים הביא איתו נפץ מסוכן, אחרי שניפץ כמה כאלו באויר והראה לחברים איזה בום הוא משמיע ואיזה אור הוא מפיץ, ביקשו ממנו החברים שיתן להם אחד לנסות. שמוליק היה "בר מזל" הראשון, הוא קיבל את הנפץ והקשיב להוראות בדיוקנות כדי שלא יקרה כלום ח"ו. אלא שהנפץ התפוצץ לו בידיים וכך תוך שניה הפכה ידו להיות מדורת אש קטנה ובווערת, בשניה הראשונה הביטו בו החברים בתדהמה בלי לזוז, אחר כך גרר אותו מבוגר לברו ומבוגר אחר קרא לאבא שלו, מיהוה שלישי הזמין אמבולנס וכך הם מצאו את עצמם בבית החולים מאושפזים במחלקת כוויית. ילדים של השכנים החלו לנקוש על הדלת ולהביא משלוחי מנות, לקח לי זמן להיזכר שפורים היום. מיהוה המליף לנו על אישה שמורחת משהו מיוחדת שעוזרת לכוויות להתרפא במהירות, הכאבים שככו אבל שמוליק נשאר בבית החולים לקבל עירוי נוזלים ולהשגחה. בפורים נשארתי לבד, הלכנו לסעודה

מבט יהודי בפילות לעידוד חשיבה יהודית

הננו שמחים לבשר לציבור שבס"ד הננו מוכרים קונטרסים על חג הפסח בזול, לזיכוי הרבים, כדלהלן:

1] קונטרס הגדה של פסח עם הארות ופירושים מאת המשגיח הגה"צ רבי ראובן לויכטר שליט"א מחיר: 2 ש"ח בלבד

2] ספר [כריכה רכה] מצות מצה השלם מאת הגאון רבי שלום יודא גראס שליט"א האדמו"ר מהאלמון כולל: הלכות אכילת מצה ואפיקומן, שמחת החג, מצה שרויה, סגולות שיש באכילת מצה. מתורגם גם לאנגלית מחיר: 10 ש"ח

3] ערכת "מחשבת הפסח" מבית "מבט יהודי" בתוך כל ההכנות לחג, תוכל לשמוע את הדיסק ובו הרצאות נפלאות שמהוות חכמה אמיתית לחג, וכן תוכל לקרוא בקונטרס המצורף, ובו מאמרים מיוחדים לאור תורת המוסר, נקודות למחשבה על סדר ההגדה, פניני הלכה, ועוד. מחיר הערכה: 10 ש"ח

משלוחים לכל הארץ. ובאופקים: משפחת גוטסמן רח' ברקת 1 – פינת תרשיש [נצל אלביליה] לפרטים והזמנות: 08-9743208 ובשעות הערב גם 0527608955

העלון מופץ לעילוי נשמת:

מיכאל בן רחל, מפרת בת ביתיה, רפאל בן זולאי, זלמן בן ביתיה, עמנואל בן יפה, מישאל בן בכמאל, ביתיה בת יפה, רוזה בת שרה, אוריאל בן שרה, מפרת בת בלור, משה בן שרה, מורדכי בן אורול, אליהו בן אורול, רפי אלקלאי בן שרה. זכרונם לברכה. ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מופץ בכותל המערבי, בבתי כנסת מרכזיים ברחבי הארץ, ובעשרות בתי כנסת באופקים. אנו מקבלים תרומות להצלחה/ רפואה/ עילוי נשמה/ פרסום תורני, בכל סכום, תזכו למצוות

נר זכרון

לעילוי נשמת מו"ר מרן המשגיח רבי שלמה ב"ד משה וולבה זללה"ה בעל ה"עלי שור" נלב"ע ב"ז בניסן תשס"ה. ת.נ.צ.ב.ה.

ניתן לעשות מוני לעלון בדוא"ל [חינם] או בדואר במחיר 2 ש"ח לגיליון חודשי [ניתן לשלוח 20 ש"ח ל10 חודשים וכדומה]

לצטרפות ניתן לפנות ל: 08-9743208 או בשעות הערב ב: 0527608955

או בדוא"ל: Mabatye@gmail.com